

liško-političnih društev, ki že jako marljivo delajo, da postavijo jéz lažnjivemu liberalizmu, ki dandanes hoče vse poplaviti. Njihov trud ni brez vspeha; to kažejo nove volitve za deželne zборе. Ena teh kazin in sicer v dunajskem predmestju „Landstrasse“ je 21. dne t. m. obravnavala sklepe omenjenega učiteljskega shoda. Naj iz teh obravnjav priobčimo „resolucijo“, ktero je zoper sklepe učiteljskega shoda sklenila ta nemška kazina. Glasí se tako-le ta resolucija:

„Devetnajsti vesoljni učiteljski zbor, ki je binkoštni teden t. l. zboroval na Dunaji, v katoliškem glavnem in prestolnem mestu, razglasil je načela in nauke in storil sklepe, ktere je katoliško-politično društvo in ž njim gotovo vsak pravi katoličan dolžan z nevoljo in s studom zavračati, ker ta načela, ti nauki in ti sklepi zasramujejo ne le vero 27 milijonov katoliških državljanov, ampak tudi nameravajo na to, da se naši sveti cerkvi odvzemo naravne in pridobljene pravice, da se spodkoplje vera in krščanska nravnost in tako konec vzame država. Ta iz judov, protestantov in katoličanov obstoječi zbor se je zedinil v tem, da hoče delati na to, da se odobré in izvrše naslednji njegovi sklepi:

„1. Poduk v veri naj se popolnoma izročí svetovnim učiteljem;

2. poduk v veri naj se delí po knjigi, v ktero naj se sprejmó zgodbe sv. pisma, nekteri pregovori, psalmi, nekteri oddelki iz novega zakona izpustivši vse verske resnice (dogme);

3. starišem naj se na voljo prepusti, ali hočejo ali nočejo, kakor jim je drago, svojim otrokom skrbeti za poduk v veri;

4. dokler se ne dajo izvršiti ta načela, naj se nauk v veri pahne iz šol.“

Zoper te obžalovanja vredne sklepe učiteljskega shoda udje katoliške kazine očitno in slovesno protestujemo pred vsem svetom.

Mi zavračamo lažnjivo trditev učiteljskega shoda, da katoliška cerkev in naši duhovni zatirajo vspeh ljudske šole, ali da so ga ovirali; prav narobe je res, katoliška cerkev in njena duhovščina nam je ustanovila, vzdrževala in pospeševala ljudske šole, njej gré hvala za ves vspeh, ki so ga imele.

Mi resno protestujemo zoper to, da se krščanski nauk za naše otroke iz rok vzame našim katoliškim duhovnom in izročí svetovnim učiteljem, kajti mi smo tega prepričanja, da oblast in dolžnost, katoliško vero očitno učiti, po božjem pravu gré le duhovnim, ne pa svetovnim učiteljem. Mi zoper to opravičeno predrznost svetovnih učiteljev tolikanj bolj protestujemo, ker so prav učitelji, krive vere in nevere polni in oslepljeni, največa nevarnost za vero in nravnost naših otrok.

Iz istih razlogov določno protestujemo zoper despotično predrznost možá in njegovih tovaršev, ki niso naše vere, ampak marveč izrečni sovražniki krščanstva, da se za nove katoliške šole spiše knjiga, ktera naj bi zatirala in tajila glavne resnice krščanstva in učila novo poganstvo; to predrznost s studom tem več zavračamo, ker nas veže vest, svoje otroke v veri dati podučevati po knjigah, ktere za to odloči naša sveta cerkev.

Mi svojo določno nevoljo tudi izrekamo zoper to, da mož, ki je tujec v naši državi in ni naše vere, na čelu stoji naši učiteljski pripravljavnici, ki je bila ustanovljena in se plačuje iz davščin katoliških državljanov, in da se ta pripravljavnica pod vodstvom tega možá rabi za to, da se nevera seje med naše učitelje, da se šola in ljudstvo po njej odvráča od krščanstva.

Mi prosto in brez ovinkov izrekamo, da je naša vestna dolžnost, poslužiti se vseh postavnih pomočkov, da se odvrne in ustavi to nevarno in pogubivno nekrščansko delovanje brezvernih učiteljev.

Mi določno protestujemo zoper predrznost, da se v naše avstrijske šolske zadeve mešajo tuji učitelji, in zoper njihov upliv na šolske postave naše katoliške države.

Poslednjič svesti izrekamo nado, da vlada svoje simpatije, ktere je izrekla temu zboru, in veliko veljavo, ktero je obljubila njegovim izrekom, razume na pravo korist katoliške države, da spozná škodljivost in neizvršljivost njegovih čudnih naukov in predlogov, in da pri preuredbi ljudskih šol nepremekljivo ima pred očmi to, da je Avstrija po svoji prevagajoči večini katoliška, ali saj krščanska, in da torej državljani imajo pravico do krščanskih ljudskih šol“. —

Kaj neki o tej resoluciji poreče g. Lesjak, ki besedice ni črhnil zoper predloge učiteljskega zbora? Kdor molčí, ta pritrjuje. Pa saj vendar ne bode teh načel trosil med slovenske učitelje?

Navdušenosti, s ktero je kazina enodušno odobrila to resolucijo, ni moč z besedami popisati. Konečno je bil sprejet še predlog, naj se ta resolucija razglasí po časnikih, da se je poprimejo društva, ktera se poganjajo za katoliška načela.

Da vstrežemo tej želji, zato to resolucijo tudi mi priobčujemo dragim Slovencem, da razvidijo, da so enih misli z nami tudi vsi pošteni Nemci.

Národno-politične stvari.

Po volitvah.

Volitvena borba, ki je to pot bila povsod bolj živa in vroča, ko kedaj popred, je na Kranjskem končana, in mi se veselo in ponosno oziramo na njen vspeh. Vse žile so napenjali naši narodni in verski nasprotniki; na vso moč so jih podpirali mnogi politiški uradniki in birokratje sploh, čeravno jim je bil minister grof Potocki to naravnost prepovedal. Kaj so si vse prizadevali lažnjivi liberalci, pa tudi nemškutarski, narodu kakor ministerstvu nezvesti uradniki; kako so lagali in slepili, obetali in grozili, podkupovali in silili, da bi ljudi na svojo stran spravili; al zastonj je bilo vse! Trdno in neustrašeno je stal naš slovenski, katoliško-verni narod in si s svojo poštenostjo in značajnostjo vse nasprotne prizadeve junaško premagal. Zmaga je naša.

Slava in hvala našim vrlim volilcem!

Poglejmo zdaj malo po deželi, kako so se te volitve posamesni vršile.

Na kmetih so zmagali, kakor je že znano, povsod tisti možje, ktere je volitveni odbor „Slovenije“ za poslance priporočal.

Trd boj je bil samo v Kočevji, kjer so našima kandidatoma nemški Kočevjarji nasproti stali. Nemci so vsi prišli in vsi enako glasovali. Ž njimi so potegnili tudi volilni možje iz Trave in Drage, ki so pri prejšnjih volitvah za narodne kandidate glasovali; potem en volilen mož iz Loškega potoka, ki pa po rodu ni Slovenec. Enega Potočana k volitvi ni bilo. Tako so Nemci spravili 39 glasov skupaj proti 51 naših ljudi, s kterimi sta izvoljena naša poslanca.

Drugje nasprotnih kandidatov ali celó ni bilo, ali pa so dobili tako malo glasov, da ni govorjenja vredno. Zakaj tudi g. dr. Zarnik, ki je v Trebnem izvoljen, je bil volilcem priporočen po dr. Razlagu in dr. Polkucarju, ki sta bila poslana od volilnega odbora „Slovenije“, potem ko je bil očitno obljubil, da bo složno z narodno večino deželnega zbora hodil.

Tako se je naše ljudstvo po kmetih povsod pošteno in možato ponašalo in svetu pokazalo, da se svojih

pravic in svojih dolžnosti dobro zaveda. Tak narod ni več otrok; tak narod je mož; tak narod je politično zrel. Dajte stokrat voliti, pa bodo volitve zmirom take.

Ako se ozremo zdaj na mesta in trge, tukaj sicer nismo bili po vse tako srečni, kakor na kmetih; al tudi tukaj moremo zadovoljni biti. Zmagal je narod slovenski sijajno v Novem mestu, v Postojni in v Kranji; padli smo le v Ljubljani, v nemškem Kočevju, v Trziču in v Idriji.

Al koder smo zmogli, tam je naša zmaga veliko sijajnejša, kakor pri volitvi pred tremi leti; a koder smo padli, nismo sami krivi, ampak ali krivično skovani imenik volilcev, pristransko ravnanje političkih uradnikov in po njih sestavljenih enostranskih volilnih komisij, ali pa umetno zmišljeni volilni red. To bode precej očitno, ako si okoliščine na tanjše ogledamo.

V Postojni, kjer volita tudi Vrhnika in Lož, je premagal g. Kotnik s 104 glasovi proti g. Muleju, ki je dobil 4 glasove; v Novem mestu, kjer voli še Krško, Kostanjevica, Metlika, Črnomelj in Višnja gora, premagal je g. Drag. Rudež s 150 glasovi proti g. dr. Kljunu, ki jih je imel 85; in v Kranji, kjer voli tudi Loka, izvoljen je g. Jugovic s 104 glasovi proti pl. Höffern-u, ki jih je dobil 85. Ali ni to lep napredek proti zadnjim volitvam od 1867. leta? Poglejmo zdaj v mesta in trga, kjer smo padli.

V Trziču je zmagal dr. Gauster proti g. Murniku s 107 proti 105. Ali kako? Tako, da se volilni komisar in volilna komisija postave nista držala. Po postavi (§. 47.) se mora namreč volitev skleniti, kedar vsi pričujoči volilci glasove oddajo. Al v Trziču takrat niso hoteli skleniti, ker je bil g. Murnik za 12 glasov naprej, ampak šli so možje po volilni komisiji informirani po trgu volilcev lovit, dokler so za dr. Gausterja toliko volilcev nalovili, da je imel potem, ko je tudi sam za-se glasoval, 2 glasova več. Razen tega so pa še za dr. Gausterja mnogim dali glasovati, ki te pravice nimajo. Tako je premogla krivica. Al naj se nepoštenost prezgodaj ne veseli! Še ima deželni zbor zadnjo besedo, in zatoraj, vrli Kamničanje, Radoljčanje in Trzičanje, ki ste stali za narodnega kandidata, vaš trud še ni zgubljen, saj „Triesterico“ samo je strah, da Gauster ne bode potrjen, in če „Triesterica“ to čuti, morajo grehi že debeli biti.

Da smo v Idriji padli, temu je prvi vzrok, da je g. Lipold le malo časa pred volitvijo naznanil, da poslanstva ne prevzame. Tako narodni volilci prvi hip niso vedeli, koga bi volili. V tej zadregi so se nazadnje obrnili do g. dekana Kovačiča in ga preprosili, da je moral proti svoji volji kandidat postati, samo da bi mogli narodnega poslanca voliti. In zmagali bi bili, da se nasprotniki niso spet k krivici in silovitosti utekli. Zakaj, ko so ti videli, da narodni utegnejo zmagati, izreče volilna komisija pred očmi g. Ogrinca, volilnega komisarja, brez dvombe po njegovi volji in nasvetu, da vdove ne smejo same voliti, ampak le po pooblaščenih. Te so šle tedaj pooblastila delat in pooblaščenecv iskat, al ko pridejo s temi nazaj, bila se je volilna komisija zaprla, in nikogar več ni noter pustila! Tako je baron Konrad ostal v večini proti dekani Kovačiču z 31 glasovi proti 21. Ali ni to zares prečudno ravnanje? Leta 1867. po razločnem vladinem ukazu vdovam niso pustili, da bi bile s pooblastili volile, a zdaj spet niso smele same voliti! V Trziču je volilna komisija, namesti da bi bila sklenila, šla sama za dr. Gausterja volilcev lovit, v Idriji pa se je zaprla, da narodni volilci niso do nje mogli! Tako delajo naši nasprotniki in ž njimi zvezana birokracija. Če bi se kedaj Avstriji še utegnulo hudo goditi, gotovo bode birokracija tega največ

kriva. Kaj neki si ljudstvo mora misliti, ako vidi tako nepostavno ravnanje!

V Kočevju je izvoljen g. Kromer proti g. Koširju z 64 glasovi proti 30. Kočevsko mesto ima proti Ribnici okoli 30 volilcev več, in ker so ti vsi prišli, so tudi s lahkoma zmagali. Al ravno zato so ribniški volilci še večje hvale vredni, ki so vsi, kar je domačih, volit šli, čeravno so vedeli, da morajo premagani biti, kader Kočevjarji vsi volit pridejo. Zato je bilo pa tudi čisto odveč, da so se nemški Kočevjarji proti Slovencem tako grdo surovo in silovito obnašali, in da je kočevska volilna komisija dvema narodnima volilcema — g. Svetcu in Pelcu iz Ribnice — volilno pravico odrekla zoper postavo in zoper pravico. Nadjamo se, da deželni zbor stori, kar je treba, da se slovenskim volilcem, ki so morali dozdej v Kočevje volit hoditi, za prihodnje pravica in pa osebna varnost zagotovi.

V Ljubljani sta zmagala nemškutarska kandidata dr. Suppan z 427 glasovi in dr. Kaltenecker z 407 glasovi proti g. Horaku z 298 in g. Debevču z 277 glasovi. Ljubljanski „Tagblatt“ strašanski bahari in vpije zarad te zmage; al nam se dozdeva, da nikakor ni tako velika, kakor jo on razvpiva. Res, da ima dr. Suppan 120 glasov več od g. Horaka. Al od koga je večina glasov? Od ces. penzionistov, katerih je mnogo po krivici med volilce vzetih, od ces. uradnikov in od tistih tujcev, ki so dobili po državni osnovni postavi volilno pravico, čeravno nimajo domovinstva v mestu. Tedaj sopet le s pomočjo birokracije in pa tujstva so zmagali naši nasprotniki. Večina domačinov in meščanov ljubljanskih (in to so pravi glasi domovinski) stoji na národni strani. Ni ne Ljubljana za nas zgubljena.

Kupčijska zbornica je izvolila gg. Horaka in V. Zupana, oba že davno znana rodoljuba. ?!!

Véliki posestniki (grajščaki, ki so v deželni zemljiški knjigi) so si izbrali svoje prejšnje poslance, samo namesti Kromerja, ki je v kočevskem mestu izvoljen, dr. Karola Wurzbach-a, in namesti dr. Savinscheg-a, kterega so, ne vemo zakaj, izpehnili, dr. Kljuna. Imeli bodo tedaj grajščaki spet dva tlačana v zboru: Dežmana in Kljuna. Mi jim ju ne zavidamo. Naj le poberó vse renegate in vse take, ktere narod zavrže! Ako mislijo, da jim je to v čast, naj jim bo! Drugo nam je pa, da imamo spet djansk dokaz, kako malo se ozira večina vélikih posestnikov na naše ljudstvo, in tudi, kako malo je vélikemu posestvu posebnega zastopa treba, zakaj tako, kakor dr. Kljun, ga tudi vsak kajžar lahko zastopa.

Res prav lepe poslance so si „liberalci“ skupaj spravili: c. kr. finančnega prokuratorja Kalteneckerja, c. kr. okrajnega zdravnika Gausterja, c. kr. apelacijskega svetovalca Kromerja, c. kr. ministerijalnega svetovalca dr. Kljuna itd. (C. kr. deželni predsednik baron Conrad ni bil od njih za kandidata stavljen; tedaj si ga po takem k svoji zmagi prilastovati ne morejo.) Vsi strašansko liberalni, narodom pravični, in neodvisni! Ti bodo ljudstvo zastopali proti vladi, to naj verjame, kdor hoče! Le ukajte „Tagblattovci“, Vaš liberalizem sije z najlepšo svetlobo!

Kar se nas tiče, odkritosrčno rečemo, da smo z volitvami prav zadovoljni. One kažejo celemu svetu jasno, da slovenski narod živi, da se zaveda, da možato in nepremekljivo stoji za svoje pravice; one kažejo, da slovenski narod časti in spoštuje možé, ki se trudijo za njegovo dušno in telesno blagostanje, da je povsod rad poslušal te svoje vodnike, čeravno je „Tagblatt“ že dve leti po svetu lagal in trobil, da so „dogospodarili“. Narodnjaki naši

* dokler bo Bl. na svetu zagotovo.

* nam pa breznice

so zmagali, ker je res narod za njimi; a naši nasprotniki le od milosti birokracije in tujstva životarijo. Zatoraj le srčno naprej, dragi domorodci, naša konečna zmaga v vsem ni več daleč!

Napoleonove sanje na St. Heleni.

Lirična rapsodija. Zložil Fr. Zakrajšek.

(Dalje.)

Vništen tje Napoleon strmi,
Podoneli grozno so mu v duši
Pretorobni glasi ti,
I čuteč Sodnikovo zdaj bližo
Dol v kolenu zgrudi se:
V kesu móli, móli v zoni....
Kaj pa duhta genij kruti,
Ki v ponočnem lonu temno snuje?
Vzraščajo u veličastnem siji
Snežne planje, bele gore i gozdovi:
Vzrašča Sever neizmerni.
V dnu i vrhu njega v nebeznej sinjini
Magično igra premil leskét.
Kakor mavrica se boči
Gor obok prekrasnobarven,
Ino v gorostasnih, plamnih črkah
V njem stoji: „Rossija svobodnaja!“
Nekaj niže: „Moskva, Berezina!“
Reskajo mostovi, polki živih
Še okostij tavajo po lednem snegu,
Tužna godba, kletve, vpitje onih, ki
Pocepavajo tje polkoma.
Ino morje? Morje spnè se, bije kvišku,
Krvno morje.
Mrtveci in udi plavajo,
Kak pošastno k njemu silijo,
Pa o bregu, glej, podobe strašne,
V svetej jezi na-nj pridirjajo.
Ženske lás razmrščenih,
Na obrazih strm obup:
Zakonice so zapuščene
I neveste neomožene,
Ven'c na glavi, tugujoče;
Zadej marsikteri oče,
Kar se bliža, vse se joče,
Ah, kdo jih prešteje, jezeri!
Srcetroči hrup nastane,
Da se siva skala zgane:
„Trinog, daj možá mi!“
„Trinog, daj mi ženina!“
„Trinog, trinog, daj mi sina!“
„Nikedar ga ne objamem!“
„Venec, vèni, vèni z mano!“
„Trinog, daj mi sina,
Oj, ti trinog, trinog kleti!“

Ti odhajajo, za njimi drugi
V trumah vže prihajajo.

K njim zvrsté se zopet ti-le,
Očitavanja napihajo si prsi,
Zvrnot je ogromno na-nj:
Kès, obrekovalec, lakomnost,
Laža, sum, zavid i srdni srd,
Ino drugi, kih imen je Muzo sram.
Kakor ljuta, gorska zvér, pripravljena
V skok deroči, vendar še podvomi,
Ter se ziblje tam, oko žereče v žrtvo,
Pa sopihne vroče, da jej trup pojmlje:
Tak opanjajo ga s srpim gledom,
Da zabrusijo duhá pogubno va-nj,

V radosti peklenскеj
Grajo, oponós, zaničevanje.
Vže grozé mu vsak po svoje;
Kar, čuj, glas slovesen zadoní zdaj,
Glas ko grom izpod nebá, ki je zmrtudi:
„V beg vi zli, prezli duhovi!
V krimrazivne jazbe svoje!
Koder hripava vam sova poje,
Kjer ne štejejo se srečni dnovi!“

„Tamo duhtajte pa v večnej noči,
Novih muk zločincem tam iščite,
Ta ni vaš, dotrpel je, bežite;
Ker dopolnil je, i solze toči.“

„Ti pohlèp pa zabi, nikdar siti!
Gledaš Moskvo u plamnem siji?
Glej, v spregled ti sveti grad čestiti,
V svobodo gori: Rossiji!“ —

„Čuj obsodbo tvojo, umrljivi,
Ko je vpisal v liste vekovite,
Ki se nikdar sebi ne protivi.“

„Nikdar več rasti ti čudovite
V rôci žezlo ne ozelení,
V mrak zgubé se steze sijevite;“

„Kajti v vrh ti mera vže kipí.
Bil pogléd nazaj bi vsak ti prazen:
Nepremičen ta-le sklep stoji „
„Sklep Njega, ki je edin, ne razen!
Ker pa ljutil nisi s hudobije,
Nego iz pohlepa — stoj bojazen!“

„Brila vihra je, ko največ brije,
Bojev vihra, ti mirú si prosil:
To, umrljivi, u teh listih sije.“

„Ti sicer več krone ne boš nosil
Francije, a tvojec nekda pride,
Ki zadene ga ta s'jajni posel.“

„Bojvod ne, u tempelj vendar vnide,
V tempelj slave, se zvičuje;
Ker prelehkovernežev naíde.“

„Vse obrne zire v Senjske okraje,
Kjer nov Salomon bo stoloval,
Bister pač, a ne poštene vaje.“

„Tam držav osode bo koval,
Mož-beseda njemu votla tenja,
I resnico bo zaničeval.“

„Gledam umor vže mrzlega strmenja:
Daleč 'z domi vojvod krvaví,
Blag je duše, velik pokolenja!“

„Slavo tvojo on scer ponoví,
V njem imé še imenito bode:
Žezlo vaj'no pa se ž njim zdrobí!“

— Rekša to, Sibila omolkne
Zapustivša Korsikanca v mislih —

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Iz okolice goriške 4. julija. — Čem bolj se volitve za deželni zbor bližajo, temveč nasprotniki našega Marušiča vse žile napenjajo, da bi tega narodnjaka pri volilcih ob upanje pripravili. Zdi se mi, da se trudijo zastonj. Marušičeve izvrstne lastnosti, ki bi jih moral imeti vsak, kdor hoče v deželnem zboru narod zastopati, so davno ljudstvu znane; z natolcevanjem pa